

Výstavy – rozdělení psa do tříd

Třída dorostu

I pro psy platí přísloví: „Co se v mládí naučíš, ve stáří jako když najdeš“. Do této třídy se hlásí štěňata ve věku 6 až 9 měsíců. Slouží hlavně pro návyk na prostředí výstav, rozkoukání se mezi ostatními psy, odbourávání obav štěňat i páníčků z rušného a někdy stresového prostředí. Nejde o to, získat co nejlepší hodnocení, důležité je, si ty první chvíle užít a seznámit se.

Třída mladých

Dosažením věku devíti měsíců se podle znění výstavních řádů stává ze štěněte junior neboli mladý jedinec. Ze třídy dorostu přechází do třídy mladých a nabízí se mu možnost začít soutěžit o juniorské tituly šampionů.

Mnoho majitelů jede se svým psem na první výstavu až do třídy mladých. Zatímco u štěňat a dorostenců lze mnoho věcí prominout, junioři mnohdy soupeří v překvapivě silných konkurencích a nováčci to nemívají až tak snadné. Soutěžit o titul světový či evropský vítěz mladých se musí už trochu na úrovni. Snadnější pozici má ten, kdo má málopočetné plemeno a v juniorce chodí sám nebo jen v minimální konkurenci. Tím pádem mu soutěže jako první zkušenosti stačí a pokud pes nevykazuje nějaké zásadní nedostatky plní šampionáty poměrně snadno. U plemen, kde je ve třídách kolem deseti, dvaceti jedinců, už hrají zkušenosti svou roli. Je tomu tak zejména proto, že majitel může se svým psem lépe pracovat a dokonaleji ho předvést. Řada jedinců bývá ve věku kolem devíti měsíců přestavěná. Říká se tomu juvenilní přestavěnost a stav se obvykle s dalším vývojem upraví. Šikovný handler s ovladatelným psem si s takou situací poradí a předvede ho tak, že přechodný nedostatek šikovně schová nebo jeho projev sníží na únosnou míru. Začátečník přestavěnost z ne zkušenosti obvykle zdůrazní taháním psa za zadek nahoru nebo nevhodným způsobem postavení. Na druhou stranu jistě i vy znáte mnoho případů, kdy majitel přišel na první výstavu a vyhrál co se dalo.

Kam na výstavy s juniorem?

Juniorské šampionáty mají podmínky dané výstavními řády jednotlivých zemí FCI, některé země titul juniorského šampiona naopak vůbec nemají. Je dobré se včas informovat, kam je zajímavé vyrazit s mladým psem. Pořadatelé mnohdy zvyšují atraktivitu svých výstav tím, že vypisují možnost získat titul juniorského šampiona třeba při vítězství na třech výstavách za jediný víkend. Obvykle se dá titul splnit několikerým vítězstvím, nejčastěji třemi, ve třídě mladých, nejpozději však do věku 18 měsíců. Pro jiné šampionáty je přípustné použít i jeden CAC z dospělé třídy, avšak udělený do věku 24 měsíců. Titul žádného juniorského šampiona neopravňuje psa k přihlášení do třídy šampionů! K tomu slouží až šampionát pro dospělé.

Speciální období navíc

Jen v juniorském období najdete tři měsíce, kdy se můžete rozhodovat s přihlášením psa do třídy mladých, mezitřídy, pracovní a otevřené. Je to proto, že do třídy mladých lze psa hlásit až do věku 18 měsíců, což ulehčuje případné splnění juniorského šampionátu. Naopak ale mezitřída, třída pracovní a otevřená jsou otevřeny již pro jedince od 15. měsíců. Záleží na tom, zda potřebujete se psem ještě získat nějaký titul v mladých nebo se budete co nejdříve snažit zahájit kariéru mezi dospělými. Paradoxně se tak může stát, že jeden pes bude v tomto speciálním období soutěžit na různých výstavách až ve

čtyřech odlišných třídách a je to v pořádku. Záleží jen na výstavní taktice a plánech majitele psa.

Úderem dovršení patnáctého měsíce věku výstavního psa se z každého vystavovatele stává tak trochu i manažer. Do osmnácti měsíců může svého svěřence hlásit podle potřeby ještě do třídy mladých, aby případně splnil poslední čekatelství juniorského šampionátu nebo naopak, aby už v mezitřídě, třídě otevřené či pracovní využil nově otevřené možnosti k zahájení šampionátů dospělých. U většiny šampionských titulů hraje roli čas, za jaký je třeba čekatelství získat. Nejčastěji to bývá rok a den, čili 366 dní, někdy dvě výstavní sezóny, což může být jarní a podzimní nebo dva kalendářní roky. Vždy záleží na znění podmínek příslušného šampionátu, které je nezbytné prostudovat. Do čela pozornosti se také dostává titul nejcennější, což je mezinárodní šampionát krásy FCI, u jehož získání hraje čas rovněž podstatnou roli.

Mezitřída

Od 15 do 24 měsíců věku můžete využít k předvedení svého psa takzvanou mezitřídu. Už její název napovídá, že jde o další specifické období vývoje psa, které bylo mezinárodním výstavním řádem a později i mnoha národními výstavními řády zohledněno teprve velmi nedávno, ale evidentně ku prospěchu psů. Představíte-li si vzhled mladého jedince na hranici patnáctého a šestnáctého měsíce věku, jistě vám neunikne, že je u mnoha plemen často nesrovnatelný se soutěžícími tříletými a staršími psy. Především u velkých plemen je rozdíl poměrně dlouho markantní.

Třída pracovní

Pracovně využitelná plemena mají od patnácti měsíců věku k dispozici svou speciální třídu. K jejímu využití je opravňuje složení předepsané zkoušky, jejíž typ záleží na znění řádů FCI, případně řádů národních. Úspěšné absolvování zkoušky dokládá majitel psa k přihlášce na výstavu na jednotně předepsaném formuláři. Landseeri nemají třídu pracovní otevřenu.

Třída otevřená

Jak už název napovídá, mohou se zde sejít psi bez jakýchkoliv omezení, pokud jsou starší patnácti měsíců, přičemž horní hranice není stanovena. Pokud si majitel psa troufá, může sem hlásit jedince i ve věku veterána. V otevřené třídě se schází nejrozmanitější konkurence i proto, že v některých zemích se čekatelství šampionátu nezadáva ve třídě šampionů a tak šampioni chtě nechtě musí mezi konkurenci právě do třídy otevřené, aby prokázali své kvality a zpětně ztížili situaci méně kvalitním jedincům. Potkáte se tu s naprostými nováčky, kteří třeba zahájení výstavní kariéry maličko zaspali, s těmi, kterým pes vospěl později, s mladými výtečnými psy teprve plnícími šampionáty a s věhlasnými šampiony. Posuzovatelé nemívají lehkou práci a soutěžení v této kategorii u populárních plemen prověří vystavovatele i psa na 100%. Rozhoduje každá chybička i detail a rodí se nečekaní vítězové. Třída otevřená je kolébkou budoucích šampionů a třídou křtu ohněm.

Třída šampionů

Jakmile pes získá diplom prvního šampionátu dospělých jakékoliv členské země FCI, případně titul intersampiona, může být přihlašován do třídy šampionů. Soutěžit tady je lehčí i těžší zároveň. Lehčí proto, že posuzovatel již může trochu počítat s prověřenými kvalitami psa a obvykle zde zadá vítězství včetně dalšího čekatelství šampionátu. Neplatí to ale vždy!

Na druhou stranu majitel psa musí vědět, že se od něj i od psa požadují kvality exteriéru i předvedení na úrovni šampiona a i na malé chybičky bude více vidět. Také se setká se silnější konkurencí vyrovnanějších jedinců, kteří se po zisku šampionátu stávají ukázkovými představiteli svého plemene. Vidět třídy šampionů na světových či evropských výstavách bývá ohromný zážitek, který si málokdo nechá ujít. Můžete se setkat s výrokem: „Honem si udělej šampiona a jezdi do šampionů, tam už se velmi dobře nedávají!“ Ano, obvykle se ve třídě šampionů velmi dobré ocenění nezadává, ale někdy tomu tak i je a může padnout i známka nižší. Jak je to možné? Občas sem majitelé nahlásí psy, kteří získali šampionát v zemi, kde je minimální nebo nulová konkurence a požadavky na skutečné kvality jedince nebyly tak vysoké, jak by měly být. Někteří z nich, u málopočetnějších plemen, mohli splnit šampionát se štěstím a bez setkání se silnějšími soupeři. I to hraje roli. A pak, bohužel, někteří majitelé hřeší na titul šampiona svého psa a přihlásí sem fenu nebo psa v nevýstavní kondici s nadějí, že vítězství tak jako tak dostanou. O tom, jak se zmýlili, je zkušený posuzovatel přesvědčí velmi záhy. Majitel psa měl být natolik soudný, aby kondici šampiona pečlivě zvážil a výstavu raději oželel, než by si kazil pověst. Do poslední kategorie pak patří velmi výjimečné a nečekané události, kdy se naopak třeba neznalost specifík některého plemene projeví na straně posuzovatele a snížení známky bude mít tento důvod. Asi znáte pořekadlo, že není interšampiona bez věděčka, občas ani bez dobré. Nic z toho by vás nemělo zaskočit, vždyť jsou výstavy jen koníček a lidé jsou tvorové omylní skrz naskrz.

Vystavování dospělého psa

V uvedených třídách musíte počítat s tím, že se od vás i od vašeho psa očekává solidní výstavní výkon. Majitel už by měl být poučený, pes na výstavě zvyklý a dvojice sladěná. Času na trénink bylo habaděj a budoucímu šampionovi doopravdy začala výstavní kariéra.

Třída veteránů

Podle výstavního řádu FCI jde o třídu vypisovanou nepovinně pro psy a feny starší osmi let, ale v praxi se s ní setkáváme na každé výstavě. Dolní věkovou hranici osmi let dodržuje i náš výstavní řád, zatímco na některých zahraničních výstavách je věk veteránů vymezen sedmi ba někde dokonce i šesti let. Sama třídám veteránů fandím, protože vidět starší psy ve výtečné kondici, někdy i v takové, že získají titul vítěze plemene a porazí celou novou generaci, je povzbudivé a jde o skvělou vizitku chovatele i majitele psa.

Třída mimo konkurenci (čestná)

Jde o nepovinně otevíranou třídu, ve které se podle řádu ČMKU nezadává ocenění ani tituly. V rámci této třídy vystavovatelé obvykle předvádějí své výstavně velmi úspěšné psy a feny, které chtějí ukázat kynologické veřejnosti bez nároku na pořadí ve třídě, pokud pro ně pořadatelé nevypíší speciální finálovou soutěž. Druh a množství k účasti nezbytných titulů stanovují buď výstavní řády klubů nebo propozice výstavy. Nejčastější podmínkou bývá přiznaný titul interšampion nebo národní šampionát. V rámci klubových výstav, kde se často sejde více jedinců, bývá stanovováno pořadí a udělován titul vítěz třídy čestné, případně titul vítěz třídy mimo konkurenci. Snad jen dodejme, že FCI zatím takovou třídu ve svých řádech nemá.

Finálové soutěže na výstavách

Tyto soutěže slouží ke zvýšení atraktivnosti výstav pro diváky, k propagaci pracovního či zájmového využití plemen, k propagaci vystavování a v neposlední řadě i k porovnání úrovně chovu jednotlivých plemen. Probíhají po ukončení posuzování v kruzích, vyjma předkol

juniorhandlingu, která mohou mít individuální časový režim. Soutěže obvykle mívají níže uvedené pořadí a k pravidlům i zvláštnostem u některých z nich se podrobně vrátíme později. Souhrnně podotýkám, že řada finálových soutěží jednotlivých věkových kategorií psů může být rozdělena podle pohlaví na soutěž psů a fen.

Mladý vystavovatel (*Junior Handling*) - slouží jako užitečná příprava budoucích vystavovatelů. Věk soutěžících je vymezen do dvou kategorií mezi devíti a sedmnácti lety.

Nejlepší dospělý vystavovatel - (*Seniorhandling*) vystavovatelé jsou ve věku vyšším než osmnáct let, horní věková hranice není stanovena. Rozhodčí posuzuje správné a typické předvedení pro to které plemeno, obvyklé prvky vystavování a spolupráci mezi vystavovatelem a psem.

Nejlepší pár psů - předvedeni jsou společně pes a fena jednoho plemene, kteří byli na výstavě posouzeni a jsou v majetku jednoho majitele. Hodnotí se soulad páru, správně vyjádřený pohlavní výraz i jednotnost pohybové mechaniky.

Nejlepší chovatelská skupina - do soutěže může chovatel přihlásit minimálně tři psy pocházející z vlastního chovu, kteří pocházejí z různých spojení (*min. od dvou různých otců nebo matek*) a byli na výstavě posouzeni. Psi nemusí být v majetku chovatele. Hodnotí se shoda typu, barevnosti, celkového vzhledu i soulad skupiny.

Soutěž o nejlepšího plemeníka - v ČR se vypisuje jen na klubových a speciálních výstavách (*ale v zahraničí i na výstavách vyššího typu, včetně některých světových a evropských*). Do soutěže u nás nastupuje plemeník s nejméně 5-ti potomky, kteří byli na výstavě posouzeni. Hodnotí se typ a kvalita odchovu. Plemeník nemusí být na výstavě posouzen v normální konkurenci.

Nejlepší veterán - zejména na světových a evropských výstavách tu uvidíte jedince, kteří na veterány v žádném případě nevypadají a při úrovni těchto výstav jde obvykle o starší jedince ověřené nesčetnými výstavními tituly. V takovém případě sledujete přehlídku mnoha šampionů, jejichž jedinou odlišností od ostatních psů je vyšší věk. Na nižších typech výstav bývá situace odlišná a majitelé sem někdy přivádějí co nejstarší jedince s nadějí na vítězství díky výjimečnosti věku. Je to chvályhodný počin, pokud je psí veterán zdravý, má rád výstavy a je v dobré kondici. V opačném případě by měli majitelé psů rozumně zvážit účast staršího psa na tak hektické akci, jakou výstava je, a především by měli brát ohled na jeho aktuální zdravotní stav, což je záležitost čistě individuální. Soutěž má smysl jako propagace kvalitní péče o starší psy a jako přehlídka obdivuhodného temperamentu veteránů.

Nejlepší štěně - soutěží vítězové tříd štěňat ve věku od tří do šesti měsíců nebo nejlepší štěně v plemeni. Smyslem soutěže je socializace štěňat a zvykání na výstavní procedury formou hry a kontaktu s ostatními psy i lidmi.

Nejlepší dorost - přehlídka starších štěňat ve věku od šesti do devíti měsíců. Existuje i samostatné posuzování podle skupin FCI s následnou soutěží BIS dorostu. Záleží na pořadatelích a jejich zvyklostech. Nepořádá se na všech výstavách, čtete vždy propozice a informace v katalogu.

Nejlepší mladý jedinec - soutěž pro vítěze tříd mladých, případně nejlepší mladé v plemeni. Existuje i posuzování podle skupin FCI (*žadává se titul Junior BOG*) s následnou soutěží junior BIS, kde soutěží jednotliví vítězové skupin FCI mladých. Nemusí být pořádána na všech výstavách.

Vítěz skupiny FCI (BOG) – Best of Group - do soutěže nastupují vítězové plemen (*BOB*) příslušné skupiny FCI. Pořádá se na všech národních a mezinárodních výstavách. Zkratka

BOG znamená totéž co BIG (*Best in Group*), jen BOG se nyní používá častěji a je v tomto znění oficiálně uvedena ve výstavním řádu FCI.

Nejkrásnější pes dne - Best of Day (BOD) - soutěží vítězové skupin FCI (*BOG*), které byly toho dne posuzovány. Jde o soutěž vypisovanou na vícedenních výstavách. O titul BIS se pak utkají vítězové jednotlivých dnů nebo se naopak BIS vůbec nezadává.

Vítěz výstavy (BIS) – Best In Show. Do soutěže nastupují všichni vítězové skupin FCI, držitelé titulu BOG, případně vítězové dne. U výstav jiných typů než národních (*zde platí národní výstavní řád*) či mezinárodních (*platí mezinárodní výstavní řád FCI*) nastupují do soutěže vítězové určením zněním propozic, nebo platí klubové výstavní řády. Pak soutěží například vítězové plemen na klubových či speciálních výstavách pro více plemen a podobně. Na nižších typech výstav odpovídá titulu BIS titul Nejkrásnější jedinec (*klubové, speciální, oblastní, krajské...*) výstavy.

S jakými soutěžemi jsme se ještě setkali?

Nejlepší jedinec národního plemene dané země - soutěží vítězové národních plemen země, ve které se výstava pořádá (*u nás by to byla jen česká národní plemena, nikoliv plemena neuznaná, která máme ve skupině XI národní a neuznaná plemena*), soutěž slouží k propagaci chovu národních plemen.

Vítěz vítězů - vybírá se nejlepší jedinec výstavy z vítězů tříd čestných.

Zábavné a propagační soutěže aneb co koho ještě napadlo?

Berte je jako doplněk programu, tituly z nich jsou čestné, nikam se nezapisují, slouží čistě pro propagaci plemene a k pobavení diváků i vystavovatelů.

Dítě a pes - soutěží děti (*obvykle maximálně do 15 let*) a psi, vybírá se především podle citu a líbivosti dvojice. Děti buď obejdou společně kruh nebo se projdou jen rovně tam a zpět. Prvky juniorhandlingu se po nich nevyžadují. Úspěch u diváků i poroty mívají nejmenší děti se psy, kteří k nim ladí bez ohledu na velikost. Maličké dítě a velký méně ovladatelný pes ale může v soutěži způsobit víc problémů než radosti. Myslete na to, že dítě musí psa alespoň trochu zvládnout a bezpečnost všech je na prvním místě! Zodpovědnost je na straně rodičů.

Soutěž generací - musí být předvedeni jedinci nejméně ze tří generací, hodnotí se jednotnost typu

Nejsouladnější dvojice - soutěží pár psů bez ohledu na pohlaví v majetku jednoho majitele. Hodnotí se shodnost vzhledu obou jedinců v páru.

Jedinec s nejdelší srstí, s nejdelším uchem, s nejlepší barvou (*pepření, rozložení barev*) a nějakým znakem typickým pro dané plemeno. Fantazii a nápaditosti pořadatelů se meze nekladou.

Zdroj: Planeta zvířat